

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych

Stanowisko Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych¹ z dnia 12 października 2020 r.

w sprawie: **systemu wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru**

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych w imieniu reprezentowanych członków, gmin i powiatów, postuluje powrót do rzetelnej, merytorycznej debaty publicznej, dotyczącej systemu wynagradzania pracowników samorządowych w Polsce, zatrudnianych na podstawie wyboru.

Uważamy, że aktualne podejście do zasad wynagradzania polskich samorządowców jest skrajnie niesprawiedliwe, od lat oderwane od realiów rynkowych i zupełnie nieadekwatne do zakresu pracy samorządowej i związanej z nią odpowiedzialności. Środowisko samorządowe od lat wskazuje na konieczność ustalenia takiego systemu wynagradzania polskich samorządowców, który byłby adekwatny do zakresu ich pracy (niezwykle szerokiego) i odpowiedzialności (w różnych wymiarach: etycznym, politycznym, finansowym, prawnym, w tym karnym). Należy zaznaczyć, iż każdy wójt / burmistrz, czy prezydent miasta w Polsce w związku z pełnioną funkcją pełni wiele ról, z których każda wiąże się z konkretną odpowiedzialnością, tj. jest on m.in. organem administracji publicznej, organem wykonawczym jednostki samorządu terytorialnego, organem podatkowym, kierownikiem zakładu pracy (tj. urzędu) i wykonuje uprawnienia zwierzchnika służbowego nie tylko w stosunku do pracowników urzędu, ale też kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, kierownikiem zamawiającego w rozumieniu przepisów ustawy prawo zamówień publicznych, kierownikiem jednostki sektora finansów publicznych, odpowiada za zapewnienie funkcjonowania skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, jest wreszcie administratorem danych osobowych w urzędzie.

¹ Stanowisko OPOS zostało przyjęte przez następujące organizacje-sygnatariuszy Porozumienia: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Związek Gmin Lubelszczyzny, Związek Gmin Pomorskich, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich.

W szczególności zgodnie z *ustawą o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych* wójt / burmistrz / prezydent ponosi pełną odpowiedzialność za wszystkie działania w gminie, podczas gdy pozostałe osoby ponoszą odpowiedzialność fragmentaryczną, tj. w zakresie, w jakim została im ona powierzona przez wójta / burmistrza / prezydenta. Tymczasem zamiast poważnego potraktowania tej kwestii przez rządzących, w ostatnich latach jesteśmy świadkami stopniowej deprecjacji wynagrodzeń osób zarządzających jednostkami samorządu terytorialnego. Od roku 2010 do 2020 r. przeciętna płaca w Polsce wzrosła o ponad 65%, a minimalne miesięczne wynagrodzenie o ponad 97% (z poziomu 1.317 zł w 2010 r. do 2.600 zł w 2020 r.), natomiast wynagrodzenia włodarzy samorządowych w tym okresie nie dość, że nie rosły to jeszcze realnie spadały (sama tylko inflacja w tym okresie zmniejszyła istotnie ich realną siłę nabywczą).

Wprowadzona dodatkowo w 2018 r. obniżka wynagrodzeń samorządowców o 20% doprowadziła do sytuacji, w której poziom wynagrodzenia pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru może być porównywalny do wynagrodzeń osób o zupełnie nieporównywalnym zakresie zadań i odpowiedzialności, np. kadry zarządzającej średniego szczebla w przeciętnych wielkością podmiotach handlowych, czy usługowych. Skutkuje to również tym, iż osoby podwładne zatrudniane w administracji samorządowej (np. sekretarze, a coraz częściej również naczelnicy wydziałów i specjaliści, np. geodeci, architekci, planiści, informatycy) niejednokrotnie zarabiają więcej niż ich główni zwierzchnicy, otrzymując przy tym wynagrodzenie, co najwyżej zbliżone do wynagrodzeń oferowanych tym samym zawodom przez sektor prywatny.

Dalsze utrzymywanie się tej tendencji będzie nie tylko demotywuujące dla osób zarządzających jednostkami samorządowymi, ale niewątpliwie będzie skutkowało również odpływem z administracji samorządowej specjalistów - osób o wyższych kwalifikacjach, który obserwujemy z niepokojem od kilku lat. Uważamy, iż w tak skomplikowanym organizmie, jakim jest samorząd, który jest odpowiedzialny za zasadniczą większość usług publicznych świadczonych na rzecz mieszkańców (szczególnie w okresie najbliższych lat, które upłyną pod znakiem dodatkowych zmagania z negatywnymi skutkami pandemii), bezsprzecznie nie powinno to mieć miejsca, a uzyskiwany takim stanem rzeczy efekt taniej administracji w odbiorze społecznym jest wyłącznie pozorny.

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych wnioskuje o regulację wynagrodzeń pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru i przywrócenie stanu wynagradzania sprzed obniżki przeprowadzonej w 2018 r. Ostateczna decyzja, co do terminu regulacji i jej wysokości powinna być pozostawiona do decyzji rad gmin.

Jednocześnie przypominamy, iż Związek Miast Polskich przedłożył w styczniu 2019 r. w imieniu środowiska samorządowego projekt ustawy wprowadzającej przejrzyste i zrozumiałe zasady wynagradzania osób kierujących jednostkami samorządu terytorialnego, który popieramy, a nad którym jak dotąd nie podjęto na poziomie centralnym poważnej dyskusji. Wyrażamy przekonanie, że wspólnie - chociażby na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego - można wypracować system uczciwie wynagradzający osoby zarządzające z woli obywateli wyrażonej w powszechnych i bezpośrednich wyborach polskimi miastami, gminami i powiatami.

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu ZGWM
Wojciech Giecko

